

Zabiegi dyplomatyczne Stałych Przedstawicieli RP przy ONZ wobec rosyjskiej agresji na Ukrainę w 2022 roku

Stanisław Waszczykowski

07.07.2022

Artykuł w skrócie:

- **Polskie wsparcie dla zaatakowanej przez Rosję Ukrainy jest prowadzone wielowymiarowo, przy użyciu wielu środków, m.in. dyplomatycznych.**
- **Intensywne zabiegi, mające na celu wsparcie Ukrainy i potępienie rosyjskiej agresji na arenie międzynarodowej, prowadzą Stali Przedstawiciele RP przy ONZ.**
- **Działania Stałych Przedstawicieli RP przy ONZ wobec rosyjskiej agresji są prowadzone na różnych płaszczyznach współpracy w ramach ONZ od głównych organów, takich jak Zgromadzenie Ogólne, po szereg aktywności w ramach wyspecjalizowanych organizacji.**
- **Stali Przedstawiciele RP przy ONZ podkreślają negatywne skutki rosyjskiej agresji, które wpływają negatywnie m.in. na ochronę ludności cywilnej, są niezgodne z prawami człowieka, negatywnie oddziałują na środowisko oraz dziedzictwo i kulturę Ukrainy.**

Wstęp

Ponowna agresja Rosji na Ukrainę w 2022 roku spowodowała nasilenie polskich zabiegów mających na celu wsparcie zaatakowanego sąsiada. Organizowana jest pomoc humanitarna zarówno w kraju poprzez zagwarantowanie odpowiednich warunków uchodźcom, jak i bezpośrednio w Ukrainie poprzez dostarczanie podstawowych produktów oraz środków medycznych, umożliwiających ludności cywilnej przetrwanie w czasie konfliktu. Jednocześnie Polska organizuje szerokie wsparcie militarne oraz polityczne dla Ukrainy. Oprócz skoordynowanych z pozostałymi Sojusznikami NATO dostaw sprzętu wojskowego, prowadzone są intensywne zabiegi dyplomatyczne, w których angażują się zarówno władze lokalne (w tym prezydenci miast) oraz rządowe.

Intensywne zabiegi polskiej dyplomacji wykorzystują wiele możliwości i kanałów międzynarodowych do podkreślania poparcia dla zaatakowanej Ukrainy, a także wskazania potrzeby pomocy w przeciwstawieniu się rosyjskiej agresji. Wzmoczone działania prowadzone są na forum regionalnych formatów, takich jak Unia Europejska czy Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, po wymiar globalny, na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Celem publikacji jest przedstawienie przykładów zabiegów dyplomatycznych Stałych Przedstawicieli RP przy Narodach Zjednoczonych, mających na celu wsparcie Ukrainy podczas ponownej rosyjskiej agresji w 2022 roku.

Polska w ONZ

Powstała po II wojnie światowej Organizacja Narodów Zjednoczonych w swoim założeniu ma stanowić główną światową organizację stojącą na straży pokoju. Odpowiednie ku temu kompetencje nadaje jej Karta Narodów Zjednoczonych (KNZ), która przedstawia m.in. odpowiednie możliwości pokojowego załatwiania sporów i wskazuje działania, jakie należy podjąć w razie zagrożenia pokoju¹. Polska jest uznawana za pierwotnego członka, czyli jedno z 51 państw założycielskich ONZ. Warszawa aktywnie angażuje się w działalność Organizacji od początku jej istnienia poprzez różne inicjatywy.

Od momentu powstania Organizacji Warszawa już sześciokrotnie była wybrana na stanowisko niestałego członka Rady Bezpieczeństwa ONZ, którą art. 24. KNZ ustanowił głównym organem odpowiedzialnym za utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa². **Bezpośredni czynny udział w utrzymywaniu pokoju na świecie Polska realizuje od lat 70. XX wieku poprzez zaangażowanie polskich żołnierzy w operacje pokojowe ONZ** m.in. na półwyspie Synaj, Wzgórzach Golan, na Bałkanach oraz obecnie w Libanie³.

Na szczególną uwagę zasługuje szereg polskich inicjatyw podejmowanych w ONZ. W czasie zimnej wojny polscy dyplomaci przedstawiali m.in. projekty rezolucji i współpracowali z Sekretarzem Generalnym ONZ przy tworzeniu raportów dotyczących rozbrojenia, kontroli broni jądrowej, chemicznej i biologicznej⁴. Po przemianie ustrojowej i odzyskaniu pełnej suwerenności w 1989 roku Polska kontynuowała starania w kwestii regulacji kontroli zbrojeń na forum ONZ. Od 1990 roku Warszawa znajdowała się w grupie członków aktywnie współpracujących w celu wypracowania uzgodnień takich porozumień, jak Konwencja

¹ P. Ostaszewski, *Międzynarodowe stosunki polityczne. Zarys wykładów*, Wydawnictwo Książka i Wiedza, Warszawa 2008, s. 638-639.

² *Polska w Radzie Bezpieczeństwa*, <https://www.gov.pl/web/onz/polska-w-onz>, dostęp: 20.06.2022.

³ M. Marszałek, *Operacje Wsparcia Pokoju. Geneza, Stan aktualny, Perspektywy*, ASzWoj, Warszawa 2021, s.198-212.

⁴ *Komunistyczne władze w Warszawie wobec ONZ w latach 1945-1989*, <https://www.gov.pl/web/onz/historia-polski-w-ONZ-do-1989>, dostęp: 20.06.2022.

o zakazie broni chemicznej (1993) oraz Traktat o całkowitym zakazie prób jądrowych (1996). Ponadto przez lata aktywnie kontynuowano zabiegi związane z ograniczeniem broni chemicznej. Z drugiej strony oprócz kwestii zbrojeniowych Polskie inicjatywy dotyczyły m.in. przyjęcia przez Zgromadzenie Ogólne ONZ Konwencji praw dziecka⁵.

Przedstawione przykłady stanowią o roli ONZ w systemie bezpieczeństwa międzynarodowego i polskim wkładzie w jego funkcjonowanie. **Codzienna współpraca Polski z Organizacją Narodów Zjednoczonych jest zapewniana przez Stałych Przedstawicieli RP przy ONZ. To oni reprezentują bezpośrednio polskie władze na forum wielu agencji i organów ONZ, gdzie, w dobie wojny za naszą wschodnią granicą, prowadzą szereg działań umożliwiających przekazanie oficjalnych stanowisk Warszawy, dotyczących potrzeby pomocy Ukrainie i rozliczenia rosyjskiej agresji.**

Stale Przedstawicielstwa RP przy Organizacji Narodów Zjednoczonych

W ramach wielostronnych inicjatyw, konferencji czy stałych organizacji międzynarodowych, państwa podkreślały swoją obecność, wysyłając tam swoich przedstawicieli, którzy z czasem, gdy spotkania wskazanej inicjatywy stawały się cykliczne, zaczęli funkcjonować w ramach stałej misji dyplomatycznej – stałego przedstawicielstwa przy organizacji⁶.

Międzynarodowa praktyka w tym zakresie pojawiła się w momencie utworzenia Ligi Narodów, a jej rozwój uwidocznił się w momencie powstania Organizacji Narodów Zjednoczonych. Owe stałe przedstawicielstwa w swoim charakterze przypominają stałe misje dyplomatyczne, gdzie struktura odpowiada często funkcjonującym od wieków ambasadom⁷. W ten sposób można definiować je jako „stałe przedstawicielstwo dyplomatyczne akredytowane przez państwo wysyłające przy danej organizacji międzynarodowej dla realizacji specyficznych funkcji związanych z udziałem państwa w danej organizacji międzynarodowej”⁸.

Współcześnie Polska współpracuje w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych, utrzymując na stałe sześć placówek dyplomatycznych. Każda z nich ma nieco odmienny

⁵ Informacje ze strony archiwalnej Stałego Przedstawicielstwa RP przy NZ w Nowym Jorku, http://web.archive.org/web/20180511131757/http://nowyjorkonz.msz.gov.pl/pl/polska_w_onz/tlo_historyczne/, dostęp:20.06.2022.

⁶ J. Sutor, *Prawo dyplomatyczne i konsularne*, Wydanie 13, Wolters Kluwer, Warszawa 2019, s. 88-89.

⁷ Ibidem, s. 88-89.

⁸ Ibidem, s. 89.

charakter, który wynika z jej lokalizacji i znajdujących się w pobliżu instytucji, organów czy agencji ONZ. W ten sposób wyróżnia się sześć następujących przedstawicielstw⁹:

- Stałe Przedstawicielstwo RP przy Narodach Zjednoczonych w Nowym Jorku (gdzie mieści się główna siedziba ONZ);
- Stałe Przedstawicielstwo RP przy Biurze Narodów Zjednoczonych w Genewie (traktowane jest jako centrum konferencyjne dla kwestii z zakresu m.in. praw człowieka);
- Stałe Przedstawicielstwo RP przy Biurze Narodów Zjednoczonych i Organizacjach Międzynarodowych w Wiedniu (w którym mieści się również m.in. Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej);
- Stałe Przedstawicielstwo RP przy UNESCO (w Paryżu);
- Stałe Przedstawicielstwo RP przy Siedzibie Narodów Zjednoczonych w Nairobi (gdzie mieści się również m.in. Program NZ ds. Ochrony Środowiska (UNEP) oraz Programu NZ ds. Osiedli Ludzkich (UN-HABITAT));
- Stałe Przedstawicielstwo RP przy Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (w Rzymie).

Na czele każdego Stałego Przedstawicielstwa RP przy ONZ stoi stały przedstawiciel odpowiadający funkcji ambasadora.

Obecność polskich przedstawicieli przy wszystkich siedzibach ONZ umożliwia podejmowanie szerokich zabiegów dyplomatycznych, których celem może być przedstawianie na forum ONZ stanowisk polskiego rządu wobec sytuacji międzynarodowej.

W czasie ponownej rosyjskiej agresji na Ukrainę Stali Przedstawiciele RP przy ONZ prowadzą szerokie działania, które podkreślają potrzebę reakcji na agresję oraz wsparcia zaatakowanej Ukrainy. W dalszej części tekstu zaprezentowano przykłady działań wybranych Stałych Przedstawicieli RP przy ONZ wobec toczącej się wojny w Ukrainie.

⁹ *Polska w ONZ*, <https://www.gov.pl/web/onz/polska-w-onz>, dostęp: 20.06.2022.

Stale Przedstawicielstwo RP przy Narodach Zjednoczonych w Nowym Jorku

Polskie przedstawicielstwo przy ONZ w Nowym Jorku zasługuje na szczególną uwagę ze względu na usytuowanie przy siedzibie głównej Organizacji Narodów Zjednoczonych, gdzie dochodzi do posiedzeń Zgromadzenia Ogólnego i Rady Bezpieczeństwa ONZ.

Na czele Stałego Przedstawicielstwa RP przy NZ w Nowym Jorku stoi stały przedstawiciel w randze ambasadora. Obecnie stanowisko to piastuje Krzysztof Szczerski, który wraz z personelem intensywnie angażuje wysiłki na rzecz wsparcia Ukrainy i podkreślenia rosyjskiej agresji. W tym celu, wykorzystując oficjalne kanały mediów społecznościowych, stałe przedstawicielstwo publikuje informacje dotyczące m.in. rządowych przekazów odnoszących się do rosyjskiej agresji, rosyjskiej dezinformacji oraz polskiej pomocy humanitarnej dla Ukrainy.

Polskie przedstawicielstwo od początku ponownej rosyjskiej inwazji na Ukrainę wzywało do solidaryzowania się z zaatakowanym państwem. Jednym z pierwszych działań było głośne poparcie dla projektu albańsko-amerykańskiej rezolucji w sprawie zakończenia konfliktu w Ukrainie¹⁰. Projekt został jednak szybko zawetowany przez Rosję¹¹.

W kolejnych dniach rosyjskiego ataku na Ukrainę Stały Przedstawiciel RP przeprowadził rozmowy z przedstawicielami Biura Narodów Zjednoczonych ds. Koordynacji Pomocy Humanitarnej (UNOCHA) w sprawie skoordynowania wysiłków w dostarczaniu pomocy mieszkańcom Ukrainy¹².

W tle pojawiających się wielu wspólnych oświadczeń europejskich przedstawicieli w ONZ¹³ rozpoczęto debatowanie na forum Zgromadzenia Ogólnego w związku z rosyjską agresją na Ukrainę. **Podczas nadzwyczajnej sesji polski ambasador podkreślił, jak ważne dla pokoju jest przestrzeganie zasad Karty Narodów Zjednoczonych.** Jednocześnie zaznaczył ogrom kryzysu humanitarnego, jaki wywołała rosyjska agresja¹⁴.

Marzec 2022 roku rozpoczął się od dalszych intensywnych zabiegów. Pojawiały się kolejne wspólne oświadczenia państw z całego świata – w tym Polski – w obronie Ukrainy,

¹⁰ Poland in the UN, <https://twitter.com/PLinUN/status/1497086773767262214>, dostęp: 25.06.2022.

¹¹ Security Council Fails to Adopt Draft Resolution on Ending Ukraine Crisis, as Russian Federation Wields Veto, <https://www.un.org/press/en/2022/sc14808.doc.htm>, dostęp: 25.06.2022.

¹² Poland in the UN, <https://twitter.com/PLinUN/status/1497311118754201606>, dostęp: 25.06.2022.

¹³ Poland in the UN, <https://twitter.com/PLinUN/status/1497388697645428738>, dostęp: 25.06.2022.

¹⁴ Poland in the UN, <https://twitter.com/PLinUN/status/1498352568648491015>, dostęp: 25.06.2022.

przeciwstawiania się rosyjskiej agresji i łamania przez Moskwę zasad KNZ¹⁵. Poparcie przedstawiane było również bezpośrednio na forum Zgromadzenia Ogólnego, gdzie podjęto głosowania nad kolejnymi projektami rezolucji w sprawie rosyjskiej inwazji, współtworzonymi m.in. przez Polskę¹⁶. Ponadto przez cały miesiąc ambasador Szczerski uczestniczył w wielu debatach otwartych przed posiedzeniami Rady Bezpieczeństwa i innych formatach, podczas których wygłaszał polskie oświadczenia dotyczące m.in. zajęcia zaporoskiej elektrowni jądrowej oraz naruszeń, do których wówczas doszło¹⁷, a także negatywnego wpływu wydarzeń na bezpieczeństwo żywnościowe na świecie¹⁸. Jednocześnie podczas większości przemówień wprost potępiano rosyjską agresję na Ukrainę. Dodatkowo w marcu przyjęto kolejną **rezolucję, w której określono skalę konsekwencji humanitarnych wynikających z rosyjskiego ataku na Ukrainę**¹⁹. Była ona współtworzona przez Polskę²⁰.

W kwietniu 2022 roku w ramach debat na kolejnych spotkaniach Stały Przedstawiciel Polski podkreślał negatywne aspekty rosyjskiego ataku na Ukrainę, potępiając je i wskazując na potrzebę pomocy. Podczas kolejnych oświadczeń w ramach briefingów na temat rosyjskiej agresji na Ukrainę przed posiedzeniami Rady Bezpieczeństwa polskie oświadczenia wskazywały na obowiązek reakcji międzynarodowej i pociągnięcia sprawców agresji do odpowiedzialności²¹. Z początkiem kwietnia odbyło się istotne głosowanie Zgromadzenia Ogólnego, które podjęło decyzję o zawieszeniu praw członkowskich Rosji w Radzie Praw Człowieka. **Po głosowaniu ambasador Szczerski podkreślił, że owe głosowanie stanowiło również ochronę podstawowych zasad KNZ**²². Kolejnym bardzo ważnym wydarzeniem był **polski wkład w opracowanie projektu rezolucji nakazującej zwolnienie Zgromadzenia Ogólnego po każdym wecie stałego członka RB ONZ. Podczas obrad Zgromadzenia musiałby on wytłumaczyć swoją decyzję na forum**²³. Po przełomowym głosowaniu za wprowadzeniem opracowanych zmian do systemu ONZ ambasador Szczerski podkreślił rolę weta stałych członków, zaznaczając, że nie jest ono przywilejem, a odpowiedzialnością²⁴.

¹⁵ Poland in the UN, <https://twitter.com/PLinUN/status/1498470465014308868>, dostęp: 25.06.2022.

¹⁶ Poland in the UN, <https://twitter.com/PLinUN/status/1499024234999332872>, dostęp: 25.06.2022.

¹⁷ Poland in the UN, <https://twitter.com/PLinUN/status/1499793370876628994>, dostęp: 25.06.2022.

¹⁸ Poland in the UN, <https://twitter.com/PLinUN/status/1501718458966454276>, dostęp: 25.06.2022.

¹⁹ General Assembly Adopts Text Recognizing Scale of Humanitarian Woes Arising from Russian Federation's Ukraine Offensive as Unseen in Many Decades, <https://www.un.org/press/en/2022/ga12411.doc.htm>, dostęp: 25.06.2022.

²⁰ Poland in the UN, <https://twitter.com/PLinUN/status/1506454554635816961>, dostęp: 25.06.2022.

²¹ Poland in the UN, <https://twitter.com/PLinUN/status/1511349259689463821>, dostęp: 26.06.2022.

²² Poland in the UN, <https://twitter.com/PLinUN/status/1512162970767347725>, dostęp: 26.06.2022.

²³ Poland in the UN, <https://twitter.com/PLinUN/status/1513965571175555079>, dostęp: 26.06.2022.

²⁴ Poland in the UN, <https://twitter.com/PLinUN/status/1519007702978072576>, dostęp: 26.06.2022.

W maju 2022 roku Polski Stały Przedstawiciel przy NZ w Nowym Jorku wziął udział w szeregu inicjatyw, które poruszały kwestię rosyjskiej agresji oraz wsparcia dla Ukrainy. Wspólnie z delegacją Unii Europejskiej do ONZ przeprowadzone zostało wydarzenie, na którym poruszono aspekty zapewnienia dostępu do edukacji w czasie konfliktu²⁵. W kolejnych dniach odbyło się spotkanie polskiego ambasadora ze Specjalnym Przedstawicielem Przewodniczącego OBWE ds. Kaukazu Południowego, z którym omówione zostały implikacje dla regionu, wywołane rosyjską agresją²⁶. Pod koniec miesiąca amb. Szczerski wziął również udział w dyskusji w United States Army War College, gdzie odniósł się do skoordynowanej działalności w ramach ONZ wobec wyzwań dla bezpieczeństwa międzynarodowego, z uwzględnieniem obecnej rosyjskiej agresji²⁷. Oprócz wskazanych inicjatyw w dalszym ciągu prowadzono zabiegi na forum ONZ, gdzie polski przedstawiciel poruszał temat bezpieczeństwa żywnościowego i polsko-ukraińskiej współpracy w zakresie transportu ukraińskich zbóż²⁸.

W czerwcu kontynuowane są wysiłki w celu podkreślenia polskiego stanowiska wobec rosyjskiej inwazji na Ukrainę. Podczas debaty otwartej na początku miesiąca ambasador odniósł się do potrzeby wzmocnienia odpowiedzialności podmiotów za naruszenia prawa międzynarodowego, wskazując przy tym na rosyjskie okrucieństwo wynikające ze zbrodni popełnionych m.in. w Ukrainie²⁹.

Przedstawione przykłady działań stanowią jedynie niewielką część zaangażowania Stałego Przedstawicielstwa RP przy NZ w Nowym Jorku. **Przez ostatnie miesiące w debacie podkreślano kwestie potrzeby respektowania prawa humanitarnego oraz ochrony ludności cywilnej.** Równocześnie oprócz ambasadora intensywnie pracował pozostały personel placówki, m.in. Zastępca Stałego Przedstawiciela Joanna Skoczek, która podnosiła na forum ONZ problemy związane z ochroną ludności cywilnej, szczególnie kobiet, dzieci i osób niepełnosprawnych w trakcie konfliktu³⁰.

²⁵ Poland in the UN, <https://twitter.com/PLinUN/status/1522690267815546881>, dostęp: 26.06.2022.

²⁶ Poland in the UN, <https://twitter.com/PLinUN/status/1524150561465110528>, dostęp: 26.06.2022.

²⁷ Poland in the UN, <https://twitter.com/PLinUN/status/1527763123544924161>, dostęp: 26.06.2022.

²⁸ Poland in the UN, <https://twitter.com/PLinUN/status/1527441224331829248>, dostęp: 26.06.2022.

²⁹ Poland in the UN, <https://twitter.com/PLinUN/status/1532427542900133907>, dostęp: 26.06.2022.

³⁰ Poland in the UN, <https://twitter.com/PLinUN/status/1524814890543849475>, dostęp: 26.06.2022.

Stale Przedstawicielstwo RP przy Biurze Narodów Zjednoczonych w Genewie

Polskie przedstawicielstwo w Genewie reprezentuje obecnie ambasador Zbigniew Czech. Sama placówka, ze względu na swoją lokalizację, zajmuje się w szczególności zagadnieniami związanymi z prawami człowieka, z uwagi na funkcjonowanie równocześnie w Genewie Rady Praw Człowieka ONZ (UN HRC).

Pierwsze reakcje Stałego Przedstawicielstwa w Genewie, podobnie jak u innych przedstawicieli, polegały na jasnym wskazaniu poparcia dla Ukrainy. W dniu rosyjskiego ataku ambasador Z. Czech spotkał się z m.in. przedstawicielem Litwy oraz Ukrainy, aby pokazać solidarność z zaatakowanym sąsiadem³¹. W kolejnych dniach Polska była jednym z państw, które wniosowały o specjalną debatę na forum UN HRC na temat praw człowieka w związku z sytuacją w Ukrainie³². **Ważnym symbolem w ramach obrad Rady Praw Człowieka, było opuszczenie sali przez europejskich dyplomatów, w tym polskiego ambasadora, w czasie przemówienia rosyjskiego szefa MSZ³³.**

Oprócz symbolicznych gestów poparcia, przez kolejne miesiące polscy dyplomaci ze Stałego Przedstawicielstwa w Genewie intensywnie brali udział w pracach UN HRC. W czasie obrad Rady ambasador Czech wielokrotnie podkreślał skalę polskiej pomocy humanitarnej dla poszkodowanej ludności Ukrainy, uciekającej do Polski³⁴, potępiając jednocześnie użycie przez Rosję siły militarnej przeciwko ludności cywilnej³⁵. Podobnie oświadczenia były prezentowane na kolejnych obradach UN HRC.

Podczas kolejnych spotkań, polskie przedstawicielstwo wniosło istotny wkład w tworzeniu rezolucji dotyczącej roli państw w przeciwdziałaniu negatywnemu wpływowi dezinformacji na prawa człowieka³⁶. Ponadto Stały Przedstawiciel RP poruszał na forum UN HRC oraz podczas innych spotkań ważne aspekty ochrony wolności wyznań i przekonań (podkreślając rosyjskie upolitycznienie religii w celu usprawiedliwiania agresji)³⁷ czy wpływ rosyjskiej agresji na sytuację zdrowotną w Ukrainie oraz wielokrotne naruszanie przez Rosję prawa humanitarnego.

³¹ PL in UN Geneva, <https://twitter.com/PLMissionGeneva/status/1496920018981994497>, dostęp: 26.06.2022.

³² PL in UN Geneva, <https://twitter.com/PLMissionGeneva/status/1498225130367037444>, dostęp: 26.06.2022.

³³ PL in UN Geneva, <https://twitter.com/PLMissionGeneva/status/1498669009704734725>, dostęp: 26.06.2022.

³⁴ PL in UN Geneva, <https://twitter.com/PLMissionGeneva/status/1501545076824154117>, dostęp: 26.06.2022.

³⁵ PL in UN Geneva, <https://twitter.com/PLMissionGeneva/status/1501584836846313479>, dostęp: 26.06.2022.

³⁶ Ukraine's Mission to UNOG, <https://twitter.com/UKRinUNOG/status/1509827884290129946>, dostęp: 26.06.2022.

³⁷ PL in UN Geneva, <https://twitter.com/PLMissionGeneva/status/1502198694787043331>, dostęp: 26.06.2022.

Przedstawione kwestie stanowią również jedynie przykłady całokształtu działań Stałego Przedstawicielstwa RP przy Biurze NZ w Genewie, które intensywnie prowadzi zabiegi na rzecz podkreślenia tragicznej sytuacji ludności cywilnej Ukrainy, wynikającej z łamania przez Rosję podstawowych zasad i norm humanitarnych.

Stale Przedstawicielstwo RP przy Biurze Narodów Zjednoczonych w Wiedniu

Prace polskiego przedstawicielstwa przy ONZ w Wiedniu związane są m.in. z funkcjonującą tam Międzynarodową Agencją Energii Atomowej (MAEA). Polskim Stałym Przedstawicielem obecnie jest ambasador Dominika Krois.

Polski personel Przedstawicielstwa przez ostatnie miesiące brał czynnie udział w posiedzeniach MAEA. **Podczas marcowych obrad ambasador Krois przedstawiła projekt rezolucji w sprawie stanu bezpieczeństwa jądrowego w Ukrainie³⁸, jednocześnie podczas swojego przemówienia podkreśliła m.in. iż rosyjskie ataki na instalacje, np. elektrownie jądrowe, to naruszenie art. 56. Pierwszego Protokołu Dodatkowego do konwencji genewskich³⁹.** Ponadto podczas zwołanego na wniosek Polski i Kanady nadzwyczajnego posiedzenia MAEA, uchwalono rezolucję potępiającą agresję Rosji i przejęcie instalacji jądrowych⁴⁰.

Przez kolejne miesiące polskie przedstawicielstwo brało udział w kolejnych posiedzeniach MAEA, podczas których przedstawiano oświadczenia w sprawie skutków rosyjskiej agresji na Ukrainę. Ponadto przez wskazany okres polski personel, na czele z ambasador Krois, brał udział w innych inicjatywach, m.in. spotkaniu związanym z Międzynarodowym Kodeksem Postępowania przeciwko Proliferacji Pocisków Balistycznych (HCoC), na którym podkreślono niebezpieczny wpływ rosyjskiej agresji na bezpieczeństwo międzynarodowe⁴¹, czy również na sesji w ramach Organizacji NZ ds. Rozwoju Przemysłowego (UNIDO)⁴².

Stale Przedstawicielstwo RP przy UNESCO w Paryżu

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO) stanowi jedną z wielu wyspecjalizowanych organizacji ONZ, której celem jest m.in. ochrona dziedzictwa

³⁸ PL in UN Vienna, https://twitter.com/PLinUN_Vienna/status/1499000495125536771, dostęp: 26.06.2022.

³⁹ PL in UN Vienna, https://twitter.com/PLinUN_Vienna/status/1499004884871491586, dostęp: 26.06.2022.

⁴⁰ PL in UN Vienna, https://twitter.com/PLinUN_Vienna/status/1499321669890060288, dostęp: 26.06.2022.

⁴¹ PL in UN Vienna, https://twitter.com/PLinUN_Vienna/status/1531637440817020928, dostęp: 26.06.2022.

⁴² PL in UN Vienna, https://twitter.com/PLinUN_Vienna/status/1539171096729198594, dostęp: 26.06.2022.

kulturowego czy współpraca w dziedzinie nauki. Stałym Przedstawicielem RP przy UNESCO jest obecnie Magdalena Marcinkowska.

W pierwszych dniach rosyjskiej agresji polskie przedstawicielstwo dołączyło do wspólnego oświadczenia europejskich przedstawicielstw przy UNESCO, które podkreślało solidarność z narodem ukraińskim⁴³. W kolejnych tygodniach ambasador Marcinkowska podczas specjalnych sesji UNESCO potępiła rosyjską agresję i wezwała społeczność międzynarodową do pomocy ukraińskiemu społeczeństwu, w tym jego dziedzictwu kulturowemu⁴⁴. Równocześnie, podczas wskazanej sesji, przegłosowano rezolucję w sprawie zapewnieniu pomocy Ukrainie⁴⁵.

Przez kolejne miesiące Stałe Przedstawicielstwo RP przy UNESCO aktywnie uczestniczyło w sesjach organizacji, gdzie przeciwstawiano się rosyjskiej agresji, **wskazywano potrzebę pomocy w edukacji, ochronie dziedzictwa kulturowego oraz dziennikarzy**⁴⁶. **Jednocześnie stale informowano o dostarczanej na Ukrainę pomocy, takiej jak materiały do konserwacji zabytków**⁴⁷.

Podsumowanie

Polska aktywnie działa w systemie bezpieczeństwa międzynarodowego w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych od początku powstania organizacji. Udział w wielu przedsięwzięciach pozwolił wypracować istotną pozycję Warszawy, która szczególnie w czasie konfliktu w Ukrainie stała się ważnym ośrodkiem politycznym. Polskie wsparcie i pomoc dla zaatakowanego sąsiada są prowadzone w wielu wymiarach, a jednym z nich jest zaangażowanie na forum ONZ poprzez zabiegi dyplomatyczne Stałych Przedstawicieli RP.

Działalność Stałych Przedstawicielstw RP przy ONZ jest bardzo złożona i wielowymiarowa. Polscy dyplomaci, wykorzystując swoje możliwości, poruszają kwestię wsparcia Ukrainy, przy jednoczesnym podkreśleniu potrzeby potępienia i reakcji na rosyjską agresję, zarówno na najważniejszych forach ONZ podczas sesji Zgromadzenia Ogólnego czy Rady Bezpieczeństwa, ale również podczas obrad i spotkań innych wyspecjalizowanych agencji od

⁴³ Commission nationale française pour l'UNESCO, <https://twitter.com/CNFUnesco/status/1497530264385470464>, dostęp: 26.06.2022.

⁴⁴ Poland in UNESCO, <https://twitter.com/PLinUNESCO/status/1503765232556122114>, dostęp: 26.06.2022.

⁴⁵ Poland in UNESCO, <https://twitter.com/PLinUNESCO/status/1504073057111097347>, dostęp: 26.06.2022.

⁴⁶ Poland in UNESCO, <https://twitter.com/PLinUNESCO/status/1511389382175035401>, dostęp: 26.06.2022.

⁴⁷ Poland in UNESCO, <https://twitter.com/PLinUNESCO/status/1520329497945456645>, dostęp: 26.06.2022.

Rady Praw Człowieka ONZ, po Międzynarodową Agencję Energii Atomowej oraz Organizację NZ ds. Oświaty, Nauki i Kultury.

Działania Stałych Przedstawicieli skupiają się z jednej strony na przedstawianiu oficjalnych stanowisk podkreślających mnogość naruszeń i okrucieństwo wynikające z rosyjskiej agresji, ale również na wskazywaniu działalności polskiego rządu w aspekcie m.in. pomocy humanitarnej.

Wobec tego za główne **wnioski** należy uznać, iż:

- wielowymiarowa działalność Stałych Przedstawicieli RP z jednej strony wpływa istotnie na zagwarantowanie pomocy i wsparcia dla Ukrainy, z drugiej natomiast znacząco podnosi rolę Polski w ONZ. Dzięki działaniom polskich dyplomatów Warszawa kreowana jest jako główny podmiot wspierający zaatakowane państwo.
- Skuteczność zabiegów dyplomatycznych Stałych Przedstawicieli RP przy ONZ potwierdzają rezolucje przyjmowane przez różne formaty ONZ, które pośrednio wpływają na wsparcie dla Ukrainy oraz bezpośrednio na ogólny system ONZ poprzez m.in. wprowadzenie zmian w związku z potrzebą przeprowadzenia stosownej debaty na forum Zgromadzenia Ogólnego po zawetowaniu rezolucji przez jednego ze stałych członków RB ONZ.
- Szereg przedstawionych inicjatyw Stałych Przedstawicieli RP przy ONZ wpływa pozytywnie na relacje Polsko-Ukraińskie.

Rekomendacje:

- Zwiększenie wysiłków w zakresie komunikacji wewnętrznej, poprzez miesięczne lub kwartalne podsumowania prac Stałych Przedstawicielstw w celu zwiększania świadomości polskiego społeczeństwa o skali zadań i przedsięwzięć wykonywanych przez polskich dyplomatów przy ONZ.
- Dalsze informowanie na forum międzynarodowym o polskiej pomocy udzielanej Ukrainie w celu promocji naszego państwa i budowania jego wizerunku, jako znaczącego podmiotu w regionie.
- Zintensyfikowanie współpracy z przedstawicielstwami Ukrainy, państw bałtyckich i innych krajów z regionu Europy Środkowo-Wschodniej w celu podkreślania na forum ONZ skutków rosyjskiej agresji na strukturę bezpieczeństwa międzynarodowego.

Bibliografia:

General Assembly Adopts Text Recognizing Scale of Humanitarian Woes Arising from Russian Federation's Ukraine Offensive as Unseen in Many Decades,
<https://www.un.org/press/en/2022/ga12411.doc.htm>

Informacje ze strony archiwalnej Stałego Przedstawicielstwa RP przy NZ w Nowym Jorku,
http://web.archive.org/web/20180511131757/http://nowyjorkonz.msz.gov.pl/pl/polska_w_onz/tlo_historyczne/

Informacje ze strony archiwalnej Stałego Przedstawicielstwa RP przy NZ w Nowym Jorku,
http://web.archive.org/web/20180511131757/http://nowyjorkonz.msz.gov.pl/pl/polska_w_onz/tlo_historyczne/

Komunistyczne władze w Warszawie wobec ONZ w latach 1945-1989,
<https://www.gov.pl/web/onz/historia-polski-w-ONZ-do-1989>

Marszałek M., *Operacje Wsparcia Pokoju. Geneza, Stan aktualny, Perspektywy*, ASzWoj, Warszawa 2021, s. 198-212

Ostaszewski P., *Międzynarodowe stosunki polityczne. Zarys wykładów*, Wydawnictwo Książka i Wiedza, Warszawa 2008, s. 638-639.

Polska w ONZ, <https://www.gov.pl/web/onz/polska-w-onz>

Polska w Radzie Bezpieczeństwa, <https://www.gov.pl/web/onz/polska-w-onz>

Sutor J., *Prawo dyplomatyczne i konsularne*, Wydanie 13, Wolters Kluwer, Warszawa 2019, s. 88-89

Oficjalne komunikaty podawane przez media społecznościowe Stałych Przedstawicielstw RP przy ONZ: <https://twitter.com/PLinUN>; <https://twitter.com/PLMissionGeneva>; https://twitter.com/PLinUN_Vienna; <https://twitter.com/PLinUNESCO>

O AUTORZE

Stanisław Waszczykowski. Podoficer rezerwy. Absolwent studiów licencjackich na kierunku Obronność na Wydziale Wojskowym Akademii Sztuki Wojennej. Student studiów magisterskich na kierunku Bezpieczeństwo Międzynarodowe i Dyplomacja na Wydziale Bezpieczeństwa Narodowego ASZWoj. Praktykant w Biurze Bezpieczeństwa Narodowego. Zainteresowania badawcze obejmują zagadnienia związane z misjami i operacjami pokojowymi ONZ oraz bezpieczeństwem Ukrainy.

Sfinansowano ze środków Narodowego Instytutu Wolności - Centrum
Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach Rządowego Programu
Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030

JEŻELI DOCENIASZ NASZĄ PRACĘ, DOŁĄCZ DO GRONA NASZYCH DARCZYŃCÓW!

Z otrzymanych funduszy sfinansujemy powstanie kolejnych publikacji.

Możliwość wsparcia to bezpośrednia wpłata na konto Instytutu Nowej Europy: 95 2530 0008
2090 1053 7214 0001 tytułem: „darowizna na cele statutowe”.